

DZIENNIK WARSZAWSKI

Sroda, 13 (25) Listopada.

1868 r.

Nr. 252.

Rok 5.

Wychodzi codziennie, oprócz dni następujących: po Świątach nroczystych i Niedzielach. — Prenumerata w biurze Dyrekcji, ulica Miodowa Nr. 487 i Kantorych. — Obwieszczenia przyjmują się za opłatą od wiersza druku: za 1-krotne obwieszczenie kop. 6, za 2-krotne kop. 9, za 3-krotne kop. 12. — Artykuły nadsyłane do zamieszczenia w Dzienniku, nie zwracają się. — We wszystkich co dotyczy Dziennika, należy się odnosić wprost do Dyrekcji obu Dzienników Warszawskich.

Prenumerata w Warszawie rocznie rsr. 8. — Półrocznie rsr. 4. — Kwartalnie rsr. 2. — Miesięcznie kop. 67. — Bez odnośnienia w biurze Dyrekcji prenumerata nie przyjmuje się. — Numer pojedynczy kop. 5. — Za odnośnienie do domu, opłaca się miesięcznie kop. 5. — Na prowincji na stacjach pocztowych w Królestwie i Cesarstwie Rocznie rsr. 9 kop. 20. — Półrocznie rsr. 4 kop. 60. — Kwartalnie rsr. 2 kop. 30. — Miesięcznie kop. 80.

PRENUMERATA NA DZIENNIK WARSZAWSKI

w 1869 roku.

W Nr. 237 Dziennika Warszawskiego podaliśmy ogłoszenie Departamentu Poczt, dotyczące prenumeraty wszelkich gazet krajowych.

Nowe rozporządzenia Departamentu Poczt przedstawiają niezaprzeczenie prenumeratorom wewnątrz kraju jak największe ułatwienia względem prenumeraty.

Dyrekcja obu Dzienników Warszawskich podaje także możność swym prenumeratorom korzystania z tych ułatwień.

Odtąd prenumerata na Dziennik Warszawski, przyjmowana będzie nietylko w Ekspedycji Gazet, ale na wszystkich stacjach pocztowych.

Prenumeratorowie, chcący zaprenumerować Dziennik Warszawski w którejś okolicy państwa, zwrócą się do najbliższego im biura pocztowego, i mogą tam składać prenumeratę na trzy miesiące, sześć miesięcy, dziewięć miesięcy, lub na rok.

Cena prenumeraty na prowincji z przesyłką, jest następująca:

na rok	rsr. 10.
„ 9 miesięcy	„ 7 k. 50.
„ 6 miesięcy	„ 5.
„ 3 miesiące	„ 2 k. 50.

Zarząd Poczt przedsięwziął jak najlepsze środki, dla zapewnienia prenumeratorom usługi regularnej. Wszelka pomyłka na szkodę prenumeratora będzie mogła być zaraz sprostowana, gdyż każdy z prenumeratorów otrzyma przy pierwszym numerze swej prenumeraty, wykaz wszystkich numerów Dziennika, do których będzie miał prawo. Stwierdzi on odbiór każdego egzemplarza Dziennika, wykreślając na wykazie nadesłany mu numer.

Tym sposobem prenumerator będzie się mógł przekonać, czy każdy numer doręczony mu został w czasie właściwym i czy który numer nie zaginął.

W razie pomyłki upraszamy prenumeratorów o bezzwłoczne zanieśnienie zażalenia do biura pocztowego, w którym uiszczoną została prenumerata.

Ci z prenumeratorów prowincjonalnych, którzyby życzyli sobie zaprenumerować Dziennik Warszawski w samej Dyrekcji, mogą to skutecznie. Podejmujemy się zapewnić im wysyłkę Dziennika przez pocztę; zechcą tylko przy przesyłce swego zlecenia dołączyć franco, należność prenumeracyjną i wypisać dokładny adres.

Prościej jednak i dogodniej im będzie uiszczać prenumeratę w biurze pocztowym. Zlecenia ich będą prędzej skuteczne, gdyż uniknie się naszego pośrednictwa pomiędzy nimi i pocztą.

Upraszamy Osoby, które zechcą zaprenumerować Dziennik Warszawski od 1-go Stycznia, na terminu wyżej wymienionem, aby pospieszili z prenumeratą bądź w biurach pocztowych, bądź

w Dyrekcji, tak, iżby zlecenie ich doszło do Warszawy przed końcem miesiąca Grudnia r. b., gdyż liczba egzemplarzy odbijanych z dniem 1 Stycznia 1869 r. będzie zastosowaną do liczby prenumeratorów.

Prenumerata miejscowa zostaje na rok 1869 tak sama co w roku bieżącym, a mianowicie:

na rok	rsr. 8.
„ 6 miesięcy	„ 4.
„ 3 miesiące	„ 2.
„ miesiąc	„ kop. 67.

Za odsyłanie do domu, dopłaca się miesięcznie od egzemplarza kopiejek 5.

SPIS RZECZY

DZIAŁ URZĘDOWY. — Nominacje. — Magistrat m. Warszawy.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY. — Warszawa. — Przegląd polityczny. — Wiadomości telegraficzne. — Ekspedycja zwłok. — Tydzień giełdowy. — Koncert w resursie obywatelskiej. — Przedstawienie na korzyść dobroczynności. — Komitet towarz. resursy obywatelskiej. — Rada handlowa przy drodze żel. warsz.-wied. — Tępienie zwierząt. — Rozmaitości. — Wypadki miejskie. — Kursa monet. — Powrót N. Pani. — Powrót J. C. W. W. Ks. Heleny Pawłownej. — Kolej żel. rybińska. — Kolej między Wjatką a Dźwiną-północną. — Wypadki w Hiszpanji. — Austria i ziemie słowiańskie. Sejm węgierski. — Dzielne nominacje. — Szrawy galicyjskie. — Prusy i Niemcy. Kwestja rumuńska. — Hr. Bismarck. — Izba deputowanych. — Francja. Przyjęcie. — Włochy i Rzym. Sobór powszechny. — Zaprzeczenie. — Prezydencja w izbie deputowanych. — Mazzini. — Turcja i ziemie słowiańskie. Proklamacja do narodu serbskiego. — Ameryka. Położenie rzeczy w Stanach Zjednoczonych. — Wojna braz.-paragwajska. — Azja. Wypadki w Japonji. — Korespondencja z Zurichu. — O rozruchach sprawionych przez chińskich manzów w kraju południowo-surijskim w lecie 1868 r. — Rozmaitości.

PRZEWODNIK WARSZAWSKI. — Tydzień targowy, i t. d.

DZIAŁ URZĘDOWY

Warszawa,

dnia 12 (24) Listopada.

Nominacje. — Przez rozkaz w ministerstwie spraw wewnętrznych, z d. 5 listopada, mianowani zostali: lekarz m. Tomaszow a Pawłowski, pełniącym obowiązki lekarza powiatu tomaszowskiego, a lekarz m. Chołma, gubernji lubelskiej, Pocięja — pełniącym obowiązki lekarza powiatu chołmskiego (oba od 1 stycznia). (Siew. Pocz.)

Magistrat miasta Warszawy. — W wykonaniu Najwyższego Ukazu z dnia 23 Maja r. b. przez pisma publiczne ogłoszonego, którym Ustawa o podatkach za prawo handlu i przemysłu w Cesarstwie obowiązująca, zastosowana została do 10 gubernij kraju tutejszego, podaje do wiadomości: że wydawanie świadectw i biletów na zatrudnienia handlowe, przemysłowe i fabryczne, oraz na prowadzenie kunsztów i rzemiosł na rok 1869 rozpoczęło się w biurze Magistratu i trwać będzie codziennie od godziny 9-ej z rana do 1-ej z południa, z wyłączeniem dni galowych i świątecznych do dnia 1 (13) Stycznia 1869 r. Wszyscy zatem trudniący się powyższymi zarobkowaniami w mieście Warszawie i na jego przedmieściach, winni się zgłosić w czasie i miejscu powyż oznaczonych, po wykupieniu potrzebnych na ich zarobkowania świadectw i biletów, które

za okazaniem wykupionych na 2-gie półrocze r. 1868 takichże świadectw i biletów lub dotychczasowych patentów gldyjnych albo konsensów i za uiszczaniem przepisanej opłaty zaraz otrzymają. Osoby zaś mające zamiar założenia na nowo handlu, otwarcia zakładu przemysłowego, albo trudnienia się kunsztem lub rzemiosłem, obowiązane są o wydanie pomienionych świadectw i biletów wnieść podania do Magistratu z wyszczególnieniem rodzaju świadectwa i biletu żadanego przy dołączeniu zarazem świadectwa policyjnego, przekonywającego o ich osobistości. Opłaty Ustawą takową na r. 1869 dla miasta Warszawy oznaczone, są następujące: a) za świadectwo o 1 Gildji rsr. 265; b) za świadectwo 2 Gildji rsr. 55; c) za świadectwo o należeniu do stanu kupieckiego: dla naczelnika rodziny kupieckiej obie Gildy rsr. 1. Dla członka rodziny kupieckiej doszłego 17-tu lat wieku: a) Gildji 1 rsr. 10; b) Gildji 2 rsr. 5. d) Za świadectwo na drobny handel rsr. 18; e) za świadectwo na drobny handel rękodzielniczymi i kolonialnemi towarami, zewnątrz miejskich posiadłości: na handel rozwożny rsr. 15, na handel roznośny rsr. 6; f) za świadectwo na zarobki przemysłowo-mieszczańskie rsr. 2 kop. 50; g) za świadectwo komisantski: 1-ej klasy rsr. 20, 2-ej klasy rsr. 5; h) za bilety: przy świadectwach 1 Gildji rsr. 25, przy świadectwach 2-ej Gildji na drobny handel rs. 8. W końcu uprzedza się interesowanych: że ktoby po upływie oznaczonego wyżej terminu świadectw i biletów na rok 1869 nie wykupił, tego zakład zamknięty będzie; za nieposiadanie zaś świadectw i biletów takich jakie do prowadzonego przez zakład Ustawą są wskazane, ulegnie karom też Ustawą oznaczonym.

DZIAŁ NIEURZĘDOWY

Warszawa,

dnia 12 (24) Listopada.

W Hiszpanji, obok obaw o wyspę Kubę, niepokoją się tem, jaką postawę przybierze admirał Nunez, dowódca eskadry na morzach południowych, któremu obecny minister wojny admirał Topete odebrał to dowództwo, mianując go prezesem junty marynarki. Admirał Nunez, znany z zasad zachowawczych, wprowadzie zaawidomił poprzednio, iż będzie posłuszny rozkazom kortezów, ale odjęcie mu dowództwa mogło wyrzucić na niego niekorzystny wpływ.

Gazetta di Torino podaje wiadomość z Rzymu, że zebrane z rozkazu papieża kongregacje, oświadczyły się przeciwko zwołaniu soboru powszechnego, z powodu, że jego uchwały mogą osłabić zwierzchnią władzę papieża, a z tego względu dojście do skutku tego soboru staje się wątpliwem. Wiadomość ta z powodu źródła z jakiego pochodzi, potrzebują potwierdzenia bezpośrednio z Rzymu. — Według korespondencji z Włoch, opozycja w izbie deputowanych nie będzie w stanie przeprowadzić swego kandydata do prezydencji w izbie, i prawdopodobnie prezesem zostanie obrany kandydat gabinetu, p. Mari.

Ciało prawodawcze francuzkie, którego termin zwołania jeszcze nie został określony, według Patrie, będzie miało przedstawione do roztrząśnienia, obok budżetu, tylko te projekta do praw, które były wniesione na poprzedniej sesji i nie zdołały być uchwalone.

Provincial Corresp. zapewniała, że hr. Bismarck w końcu listopada powróci do Berlina i obejmie swe obowiązki. Według Courier du Bas Rhin, zdrowie hr. Bismarcka ciągle jest

mocno nadwątlone, i dla tego zamierza on zrzec się posady prezesa gabinetu pruskiego i ministra spraw zagranicznych, zachowując sobie tylko godność kanclerza związku północno-niemieckiego, którego czynności i tak obejmują najważniejszą sferę wielkich interesów. Jako kandydatów na opuszczoną przez hr. Bismarcka posadę, wymieniają już p. Savigny, p. von der Heydta, generała Manteuffla i generała hr. Moltkego. Doniesienia *Courrier du Bas Rhin*, są jednak nieco podejrzane.

Dzienniki paryżskie pilną zwróciły uwagę na półurzędowy artykuł *Nordd. Allg. Zing*, dowodzący, że Rumunja jako kraj zawarty pomiędzy Rosją, Austrią i Turcją, i jako leżący nad brzegami Dunaju, może zapewnić swe istnienie polityczne, tylko zachowując spokojną i pokojową postawę. Utworzenie wymarzonego wielkiego królestwa rumuńskiego, jest nie dającym się pogodzić ze spokojnością ludności zamieszkałych nad dolnym Dunajem. Dalsze rozwinięcie tego artykułu wskazuje, że polityka gabinetu Brattiano, wbrew temu co mniemano, jest potępianą w Berlinie, i przez rząd i przez opinię publiczną.

(Wiadomości z pola bitwy paragwajskiego są sprzeczne. Korespondencja z Rio-Janeiro do *Norda*, zapewnia, że marszałek C. Xias, tak samo przezwyciężył zawady stawiane mu obecnie przez Lopeza w swym marszu ku Assumption, jak je przezwyciężył pod Humaita i Tebicuary. Tymczasem korespondencje do *Monitora* i *Patrie* utrzymują, że położenie paragwajczyków znów się polepszyło, a pochód sprzymierzonych został wstrzymany przez fortyfikacje w Angostura i Vilette.

Zwracamy uwagę czytelników naszych na zamieszczoną poniżej korespondencję z Zürichu.

Wiadomości telegraficzne.

* *Paryż, 18 (6) listopada.* *Monitor wieczorny* donosi, że na posłuchaniu udzielonem ambasadorowi francuzkiemu, baronowi Talleyrand, po jego powrocie na swe stanowisko w Petersburgu, Najjaśniejszy Cesarz raczył wynurzyć zadowolenie, jakiego doznał na widok tej dążności pokojowej, i zarazem tej wzajemnej życzliwości, jakimi ożywieni są oboje monarchowie Europy jeden względem drugiego. Najjaśniejszy Cesarz wynurzył także swą wdzięczność za społeczeństwo okazane przez cesarza Napoleona z powodu niebezpieczeństwa, na jakie narażony był Wielki Książę Aleksy Aleksandrowicz przy robieniu się fregaty *Aleksander Newski*. Najjaśniejszy Cesarz wynurzył przy tem jak najwyższe zadowolenie z powodu ukończenia budowy kopuły świątyni grobu Chrystusowego w Jerozolimie. (*Rus. Inw.*)

* *Ryga, 20 (8) listopada.* Rzeka Dźwina zachodnia zamarza do samego ujścia. Dla wyprowadzenia statków na morze, niezbędne jest przerzucanie lodu. Zatoką ryjską jest jeszcze wolna od lodu. (*Tamże.*)

* *Konstantynopol, 21 (9) listopada.* Dywan postanowił nie wdawać się już w korespondencję z rządem rumuńskim, lecz wielki wezyr napisze jeszcze raz list prywatny do księcia Karola. — Poseł turecki w Atenach otrzymał obecnie instrukcje bardzo energicznie co do postawy rządu greckiego w sprawie kandydackiej. — Wątpliwym jest, ażeby projektowana nowa pożyczka przyszła do skutku. (*Cor. Bür.*)

* *Belgrad, 21 (9) listopada.* Lud uprasza rejencję w licznych adresach, ażeby tron został wzmocniony i ażeby osoba władcy postawioną została po za obrębem wszelkich wstrząśnień politycznych. (*Tamże.*)

* *Florenceja 20 (8) listopada.* Zapewniają, że księżę Humbert i księżna Małgorzata zabawią w Neapolu przez całą zimę. Ich królewskie wysokości udadzą się na kilka dni do Palermo. Powiadają, że król uda się po 1-m stycznia do Neapolu. (*Cor. Hav. Bul.*)

* *Florenceja, 21 (9) listopada.* *Divito* zapewnia, że jutro odbędzie się egzekucja nad Montim i Fognettim, którzy za udział w wysadzeniu w powietrze koszar w Rzymie, skazani zostali na karę śmierci. *Nazione* donosi przeciwnie, że papież ułaskawił jednego z tych skazanych, lecz podpisał wyrok co do drugiego. — Z Neapolu donoszą, że podpisy na pożyczkę, jaką to miasto zaciąga, zostaną prawdopodobnie

zredukowane. — Wybuch Wezuwiusza trwa w dalszym ciągu. Lawa płynie ku cmentarzowi w Portici. Władze obawiają się klęsk. (*Tamże.*)

* *Londyn, 21 (9) listopada.* Lord Stanley przedstawiał wczoraj królowej w Windsorze ambasadę chińską. — W Sligo i Cork, w Irlandji, zaszły rozruchy. Kilka osób zostało ranionych. Wkroczonej przemocą do domu szeryfa i zabrano z tamtąd broń. (*Tamże.*)

* (Eksportacja zwłok) s. p. małżonki generała-majora Mollera, z pałacu Brüblowskiego do soboru prawobławnego św. Trójcy, a z tamtąd na cmentarz Wolski, odbyła się dziś.

* (Tydzień giełdowy). *D. 8 (20) listopada.* W tygodniu upłynionym kursa naszych walorów na giełdzie berlińskiej uległy znowu obniżeniu, nie tak wielkiemu wprawdzie, ale ogólnemu, bo wynoszącemu na pożyczkę premijową pierwszej emisji po 1/8% (z 7,31 na 7,33), paryżskich o 1/6% (z 87,30 na 87,45). Jedną tylko walutą austriacką obniżyła się o 1/4, 1/2% (z 93,82 na 93,45). Z tem wszystkiem kurs weksli pruskich u nas znowu w anormalnym stosunku się zachowuje do kursów berlińskich naszych walorów, co niestety bardzo często się powtarza, chociaż zapotrzebowania nasze w ogóle, a w ubiegłym tygodniu w szczególności dość były skromne, a znacznie mniejsze w porównaniu innych lat. Ruch w papierach publicznych w tym tygodniu znacznie zmalał; listy zastawne nie codziennie należały do tranzakcji, skutkiem czego kurs ser. i pierwszej obniżył się o 1/2% (z 84 1/2 na 84 1/2), ser. i drugiej zaś pozostał bez odmiany (80,10). Listów likwidacyjnych większe zakupiono ilości jak listów zastawnych, kurs ich tylko powoli i z trudnością o 1/6, 1/4% się podniósł w porównaniu z kursem zeszłotygodniowym (z 65 1/3, 68 na 68 1/2, 68 1/4). Pięcioprocentowych biletów banku cesarstwa tak z roku 1860 jako też i z roku 1861, zakupiono kilka sum po nieco wyższych kursach; metalików czteroprocentowych darennie poszukiwano. Premijowej pożyczki sprzedano sztuk pierwszej emisji kilka tysięcy rubli, po kursach w końcu o 3/12% wyższych od kursu tygodnia poprzedniego (z 137,30 na 137,75), mało wszelako bywa dostarczana; druga emisja również jest rzadką, a kurs jej dla tego pozostał prawie bez zmiany (133). Z akcji kolei żelaznych zakupiono nieco bydgoskich po kursach tygodnia zeszłego. Akcji i obligacji terespolskich kilka sum obrócono z obniżeniem kursu o 1/2%. W akcjach warszawsko-wiedeńskich nie było obrotu. (*Gaz. Hand.*)

* (Koncert w Resursie Obywatelskiej) Zapowiedziana na wieczór wczorajszy zabawa muzyczna dla członków resursy obywatelskiej wraz z ich rodzinami i gośćmi, odbyła się ściśle według ogłoszonego programu. Publiczność zachęcona wyborem wykonaniem pierwszego koncertu, złożonego z tych samych prawie egzekwujących go żywiołów — zgromadziła się licznie i na wczorajszy, zapelniając prawie obszerną salę. W istocie, trzeba przyznać, że pomysł urządzenia koncertów, w których muzyczne i wokalne kompozycje wykonywane są, pierwsze przez kwartet smyczkowy, drugie zaś przez zdwójny kwartet wokalny — jest bardzo szczęśliwym pomysłem. PP. Anger, Steimach, Myszkowski i Goebelt, z wzorową jednością i precyzją odegrali część programu przeznaczoną na smyczkowe kwarteta, jakimi były *Es dur* (op. 12) Mendelssohna-Bartholdi — *Adagio* z pierwszego kwartetu *Beth vena F dur* (op. 18), jak również kwartet smyczkowy *L. Spohra G dur* (op. 33), z którego jednak tylko *Andante* i *preslice*ne *Scherzo* wykonano. Ale najefektowniejszą część programu tej zabawy stanowił zdwójny kwartet wokalny. Trzeba było słyszeć, jak urczo, poważnie i silnie razem wyszedł znany polonez Moniuszki do słów W. Pola, z tego żywego instrumentu o ośmiu zgodnych, a pełnych ekspresji brzmieniach płynących z piersi śpiewaków, tak harmonijnie i zgodnie razem. „Dzwon wieczorny” Donizettago; sławny „Taniec Szkieletów” Studzińskiego, jak również *Serenada* na ośm głosów Millera Hartung i *Mazurek Studzińskiego* — wszystko to sprawiło efekt niezmierny — przejmując do głębi muzyczne zmysły słuchaczy. PP. Cieślowski, Myszkowski, Studziński, Dietz, Suszyński, Pisarski, Koziarski i Borkowski, znani już dobrze publiczności artyści — okrywani byli rzeszystemi oklaskami publiczności, która widocznie zasmakowała bardzo w tej tak oryginalnej egzekucji, ulubionych sobie kompozycji wokalnych. Kwartet smyczkowy stanowi wagę tych koncertów, lecz zdwójny kwartet wokalny jest ich poezją, — połączone

zaś razem muszą zadowolić, a nawet napoić żywą rozkoszą artystyczną słuchaczy. Do urozmaicenia wczorajszego koncertu, przyczyniła się także panna Brzechwa, znana wychowanka instytutu muzycznego, która odśpiewała z czuciem i smakiem „Matka i dzieci” Donizettago i „Zalotną” Chopin’a, jak również p. Augier przedślicznie wykonaniem „*air-varié*” Berli’a. *Al.*

* (Przedstawienie na korzyść dobroczynności). Warszawskie towarzystwo dobroczynności ma honor podać do wiadomości publicznej, że ostatnie wystąpienie znakomitej artystki pani Modrzejewskiej, nastąpi w dniu 16 (28) b. m. (w sobotę), w teatrze wielkim na korzyść ubogich pod opieką tutejszej instytucji zostających. Przedstawienie składać się będzie z komedji: „Panna Meżatka” i „Fortepjan Berty”, i w obudwu przyjmie udział pani Modrzejewska. Zamówienia na bilety, przyjmowane będą od dnia dzisiejszego w kancelarji towarzystwa przy ulicy Krakowskie-Przedmieście od godziny 4 do 6 z południa, a od 6 do 7 w tychże godzinach, rozpocznie się wydawanie zamówionych biletów i sprzedaż takowych.

* (Komitet towarzystwa resursy obywatelskiej) zawiadamia szanownych członków tego towarzystwa, że składanie głosów wyborczych na komitet w r. 1862 (urzędować mający, ma być dopełnione w dniach 14 i 15 (26 i 27) b. m. i r., to jest we czwartek i piątek od godziny 6 do 10 wieczorem, zaś dnia 16 (28), w sobotę od godziny 3 do 6-ej. Poczem nastąpi obliczenie głosów, na które komitet wszystkich członków zaprasza.

* (Rada handlowa przy Dyrekcji dróg żelaznych Warsz. Wied. i Warsz. Bydgow.). Przy coraz silniej rozwijającym się handlu przywozowym i wywozowym, przy mnożeniu się z postępem czasu artykułów przedmiotem transportu będących; przy rozgałęzieniu się komunikacji drogami żelaznymi i wzajemnej zależności dróg tutejszych od dróg zagranicznych, — wnoszone bywały i są do dyrekcji drogi żelaznej warszawsko-wiedeńskiej i warszawsko-bydgoskiej, już to ze strony kupców tutejszych, już to ze strony komisantów lub domów handlowych różne żądania co do ułatwień transportowych, co do obniżenia opłaty, co do manipulacji magazynowych, co do środków assekuracyjnych i t. p.; lecz zżądania tego rodzaju wyjątkowo, i z różnym poglądem przez jednostki czynione, nie były wyrazem potrzeb ogółu przemysłu i handlu, a skutkiem tego nie miały charakteru ważności przez ogół stanu kupieckiego uznawanej. Obok tego i dyrekcja drogi żelaznej warszawsko-wiedeńskiej i warszawsko-bydgoskiej, jakkolwiek pragnąca z całą dogodnością dla handlu i przemysłu złatwiać żądania i wnioski ogółu interesów, nie miała do radczego przy swej instytucji organu, reprezentującego główniejsze galezie kupiectwa tutejszego. Obecnie na skutek zgodnego uznania dyrekcji rzeczowej i urzędu starszych zarządczenia kupców warszawskich, przy dyrekcji dróg pomienionych, organizuje się rada pomocnicza handlowa. Nateraz do składu rady takiej wchodzi pp. Stanisław Bruun, Henryk Friedlander (firma Ostrowski), Edward Hering, Juliusz Herman, Karol Jakobsohn i Julian Simler. Pierwsza sesja odbędzie się w sali posiedzeń dyrekcji w dniu 25 listopada (7 grudnia) roku bieżącego. Nie wątpimy, że doświadczenie wybranych reprezentantów kupiectwa i względna zawsze gotowość dyrekcji dróg tutejszych odpowiedzenia, o ile tylko można, ogólnym widokom handlu, pożądaną niezadługo wyda owoce.

* (Tępienie zwierząt). Straszne jest prawo człowieka, nad życiem niewinnego zwierzęcia! Od początku bieżącej jesieni w zwierzęcu i lasach do dóbr Wilanowa należących odbywają się polowania w celu zupełnego wytepienia sarn około sta sztuk tamże znajdujących się. Utrzymanie tych zwierząt, jak nas zapewniają, kosztowało rocznie około 3 tysięcy rsr. i to spowodowało administrację dóbr rzeczonych, w widokach ekonomicznych, do wydania tak surowego wyroku. Jeżeli istnieją prawa ograniczające niszczenie lasów a nawet łamanie drzew przy drogach, jeżeli towarzystwa ochrony zwierząt starają się obudzić litość i opiekę publiczną w celu, aby ludzie obchodzili się ze zwierzętami poludzkim — dla czegożby prawa te nie mogły być rozszerzone i do wytepienia zwierząt całemi stadami? Jest to zapewne kwestja czasu i kiedykolwiek przecież podniesioną zostanie przez postęp w poczuciach humanitarnych. Otworzyć wrota zwierzynca, dozwolnić przejścia do innych kniei, jeżeli właściciel nie chce mieć u siebie podobnych gości, byłoby zdaniem naszym najwłaściwszym środkiem pozbycia się. Gościnność lasów i natury jest hojniejszą, jak ekonomiczne rachunki — zwierzę być może urazę — ale nie z wyrachowania ręki człowieka, dopóki mu służyło za zabawkę. *Jes.*

* (Rozmaitości). Niedawno w jednym z domów tutejszych, gdzie była piękna i posażna panna na wydanju — bywało dwóch konkurentów: szatyn i złoty błon-

dyn. Obadwa mieli równą chęć zaślubienia panny i jej posagu i obadwa—rzecz dziwna, oddawali się namiętnie chowaniu ptaków śpiewających, z tą jednak różnicą, że pan A. chował i lubił tylko słowiki, gdy pan B. same jedynie kanarki hodował i rozmnażał nawet. Otóż w dzień imienin swoich, panna C. przypuściła, odebrała na raz dwie wspaniałe klatki;—w jednej z nich siedział słowik, w drugiej kanarek,—rozumie się, że ten podwojny dar wokalny, pochodził od dwóch konkurentów, którzy nie o tem nie wiedząc, jednakowoż przysłali podarki. Tegoż jeszcze wieczoru, za przybyciem pana A.,—posażna solenizantka, podziękowała mu czule za słowika, a pragnąc mu zrobić żywszą przyjemność, panu A., nie słowikowi, wzięła z klatki piaszynie i ucałowała go w dzióbek. I spostrzegł to wchodzący w tej chwili pan B. i zatrząsnął się z gniewu i zawiści. W chwilę potem, gdy panna solenizantki odwołał pana A. na chwilę, mając mu coś do powiedzenia, panna, dziękując panu B. za przysłanego kanarka, udzieliła i drugiemu ptaszekowi pieśczętę, słodsza nawet, gdyż wyjąwszy go z klatki przitulila go do atlasowego gorsetu. Jakkolwiek, niby zajęty rozmową z ojcem, pan A. dojrzał ten fakt i podobnegoż jak rywal jego poprzednio, doznał uczucia. Nazajutrz obadwaj konkurenci, przyszedli znowu odwiedzić pannę, a każdy z nich, jak z uprzejmości dla drugiego, chwalił jego ptaka, i karmił go nawet przyniesionemi z sobą przysmakami. Niestety! teje samej nocy—obiedwie ptaszyni zdechły otrute, zapewne lakocian i częstujących je rywali—którzy nie jednak nie zyskali na tak niekzemnej zemście, gdyż panna C. oceniwszy ich charaktery z tego okrutnego postępkę—gdy wkrótce potem oświadczyli się o jej rękę jednocześnie prawie, odpowiedziała im lakocicznie, stosując razem do koloru ich włosów i do owych ptaków: „Nie chcę ani słowika, ani kanarka”. Zdarzenia to jest autentyczne, kto nie wierzy, niech zapyta panów A. i B. lub pannę C. nawet, których adresy znajdują się w kalendarzach pp. Ungra i Jaworskiego. — W tej pozie, którą można nazwać jednym ciągłym deklamacyjnie-muzycznym potakiem, oprócz sympatycznego wieczoru w kursie obywatelskiej dla p. Sawickiego, naznaczonego w przyzły czwartek, urządza się także jeszcze inny, ale peran k na korzyść pani Borawskiej, artystki tutejszego teatru. P. Borawka przy szczytych dochodach posiada li zna rodzinę i dla tego koleżdy, powdowani współczuciem, tak dla trudnego położenia p. Borawskiej, jak i dla jej pożytecznej na scenie pracy, urządzają dla niej ten poranek, o dniu którego, nieomieszkamy zawiadomić czytelników. — W Warszawie obecnie, przy zbliżających się świętach Bożego Narodzenia i Nowego roku, zaczyna się już krzątać o koło przygotowania podarków, jakie dają i odbierają w tej porze jej mieszkańcy; widać też po wystawach sklepów, szczególnie zaś galanterji mnóstwo cacek przeznaczonych dla dzieci, które największy udział w podarkach gwiazdkowych i noworocznych biorą. Jeżeli zima będzie ostria, jak to wróżą gęsie piersi i kalendarze, to najwłaściwszymi podarkami dla niezamożnych zwłaszcza, byłyby drzewo opałowe i węgle kamienne — radzimy przesłać je zamiast cukierków. — Podobno, przewidując użycie na kolendę podarków tego rodzaju, p. Łapiński, którego można nazwać Loursem tych ciepłodajnych przysmaków... przygotował ogromne ich zapasy w wybornym gatunku. — W nowo wyszłej broszurze p. Lewandowskiego, magistra nauk weterynaryjnych, spotykamy po raz pierwszy wiadomość, że wstręt do wody u psów, nie koniecznie jest oznaką wścieklizny—autor bowiem widywał psy wściekle liżące wodę i przechodzące przez nią. Czy to samych psów tylko dotyczy? — Pani Modrzejewska, która już podobno stale dla sceny tutejszej zaangażowaną została na rok przyszły—wystąpi w przyszłą sobotę, w dramie Narcez Rameau, a to pod czas widowiska urządzonego na korzyść tutejszego towarzystwa dobroczynności. Oprócz obowiązkowych swoich występów, znakomita artystka ciągle więc prawie ofiaruje swój talent ku pomocy artystom tutejszym, lub na dobroczynne cele. — We Lwowie ma być odegrana wkrótce nowa komedia, oryginalnie napisana przez p. Urbańskiego p. t. „Wojna z Kuzynkiem”. — Rząd włoski zamierza wystawić kosztem składek publicznych, p. m. Rossiniemu w kościele świętego Krzyża. — Zmarły obecnie sławny bankier James Rothschild, zapisał cały swój osobisty majątek, wynoszący dwa miljardy franków, najstarszemu synowi i swemu, Alfonsowi. — Znów nowe i bard o obfite źródła nafty, odkryto na Wołoszczyźnie i w Mołdawji; pomimo jednakże tych wszystkich, coraz nowych odkryć, płacimy ciągle jednakową i dużą cenę, bo 90 kopiejek za garniec wyborowej nafty. Zdaje się, że dopiero po odkryciu źródeł tego oleju, w samem mieście, np. na wprost saskiego placu, tutejsze składy nafty obniżą nieco jej cenę. — W Petersburgu tworzy się towarzystwo dla budowy żelaznych wagonów. Wynalazca tego rodzaju wagonów jest Anglik, nazwiskiem James Dobty. Konstrukcja tych wagonów ma być lekka, trwała i stosunkowo, cena nie droga.

*** (Wypadki miejskie).** W dniu wczorajszym w domu pod Nr. 601b, przy oczyszczaniu śmietnika, znaleziono zwłoki dziecka przedwczesnie urodzonego. Wykrycie winnej zarządono przez policję i sąd właściwy zawiadomiony został.—Jeden z uczniów gimnazjum, znajdując się w ogrodzie botanicznym, wystrzelił z pistoletu do wiewiórki.—Antoni Falkowski, stróż domu Nr. 2375 e, lat 42 liczący, będąc wieziony jako chory do szpitala, w drodze życia zakończył.—Fryderyk Lauszon, czeladnik lakiermistrz, znalezione będąc na ulicy w stanie wielkiego osłabienia, po przywiezieniu go do szpitala Ś-go Ducha, w pół godziny zmarł. O wypadkach tych sądy właściwe zawiadomiono.

*** Kursa monet zagranicznych w Warszawie**

Za talar wczoraj	rs. 1 kop. 9	dziś	rsr. 1 kop. 9
Za frank	„ „ „ 28	„ „ „	28.
Za złoty reń.	„ „ „ 63	„ „ „	63.

NB. Wiadomość ta nie pochodzi z urzędowego źródła i może służyć tylko za wskazówkę.

*** (Powrót Najjaśniejszej Pani z podróży).** *Jour. de St. Pet.* donosi, że Najjaśniejsza Pani, po powrocie ze swej podróży zagranicą, przybyła w sobotę, 9 (21) listopada w południe, do Gatchyna.

*** (Powrót Jej C. W. W. Ks. Heleny Pawłówny do Petersburga).** *Jour. de St. Pet.* donosi, że Jej Cesarska Wysokość Wielka Księżna Helena Pawłówna wróciła pomyślnie we środę, 6 (18) listopada, o godzinie 5^{3/4} po południu, do Petersburga, ze swej podróży zagranicą. Jej Cesarska Wysokość powitana została na stacji drogi żelaznej przez Jego Cesarską Wysokość Księżną Piotra Oldenburgskiego i przez Księżną Aleksandra Piotrowicza. W liczbie osób, które przybyły dla powitania Jej Cesarskiej Wysokości, znajdowali się: książę Urusow, zarządzający II oddziałem własnej Jego Cesarskiej Mości kancelarji, p. Taniejew, zarządzający I oddziałem tejże kancelarji, generał-lejtnant Trepow, ober-policmajster petersburski, książę Oboleński, dyrektor departamentu dochodów celnych, oraz inni wyżsi dygnitarze.

*** (Kolej żelazna rybińska).** *Rus. Wied.* piszą: Oprócz ukończonych badań między Rybińskiem a Bieżeckiem, urządzony został telegraf między temi miastami i zawarto kontrakt na dostawę na tej przestrzeni. Nadto prowadzone są badania od Bieżecka do Bologowa i Osieczki przez dwa oddziały inżynierów; powiadają, że badania te już są na ukończeniu i wkrótce wiadomem będzie, jaki kierunek uznany zostanie za dogodniejszy do przeprowadzenia kolei.

*** (O kolei projektowanej między Wiatką a Dzwina-północną).** *Most. Wied.* piszą, że na posiedzeniu ziemstwa powiatu wiatkiego, 29-go września, rozbierno kwestję wywołaną przez zgromadzenie gubernjalne, względem urzędzenia kolei między rzekami Dzwina-północną a Wiatką. Uznawszy jednogłośnie dogodność pomienionej kolei, zgromadzenie powiatowe przedstawiło następujące uwagi: wiadomo, że punkt, od którego ma się zaczynać kolej wiatko-dzwieńska, jeszcze nie jest obrany stanowczo, a podług zdania zgromadzenia powinien być w mieście Wiatce, jako środku między powiatami orłowskim i kotelnickim, z jednej strony; a slobodzkiem, głasnowskim i nolińskim, z drugiej strony; prócz tego Wiatka, pod względem komunikacji, ludności i składów, najbardziej odpowiada celowi przedsięwzięcia. Co się tyczy opinji urzędu gubernjalnego o wyznaczeniu deputacji dla wyjednanja gwarancji procentu i obmyślenia środków do przedsięwzięcia kolei, zgromadzenie w zupełności podziela takową opinję. Na temże posiedzeniu była mowa o propozycji ziemstwa gubernjalnego wiatkiego co do wydawania dziennika ziemskiego, w celu obeznanja ludności miejscowej ze sprawą ziemstwa. W zupełności podzielać takową propozycję, zgromadzenie powiatowe projektowałoby dla upowszechnienia tego wydania pomiędzy publicznością, aby zniżyć cenę prenumeraty do dwóch rubli rocznie.

*** (Zatonięcie parostatku).** *Gazeta Reval-sche Zeitung*, pod d. 23 października (4 listopada) donosi, że parostatek srebrowy angielski „Lew” (kapitan Andrew Whigt) z ładunkiem towarów, płynący z Hull do Petersburga, szczęśliwie przybył 17 października w kierunku do Dagerortu. W odległości 2 lub 3-eh mil morskich od północno-zachodniej mielizny wyspy Dageena, podczas pięknej pogody, która dozwalała pasażerom grać w karty na pokładzie parostatku, niespodzianie z niewiadomej dotąd przyczyny zaczęła wrywać się do parostatku woda i wkrótce zalała maszynę parową. Gdy skutkiem tego maszyna przestała działać, rozwinięto żagle aby dopłynąć do brzegu; ale się to nie udało z powodu zupełnej ciszy. Poczem nie pozostało, jak ode-

śląć pasażerów (około 7 osób) i załogę parostatku w łodziach na brzeg. Około godziny 6 po południu, gdy pasażerowie i załoga byli już na brzegu, parostatek zatonął.

Wypadki w Hiszpanji.

*** Madryt, 21 (9) listopada.** *Gaceta de Madrid* ogłasza dekret p. Sagasta, proklamujący wolność stowarzyszeń pod następującymi warunkami: Stowarzyszeni zawiadomią władze miejscowe o celu swego stowarzyszenia i o przepisanej dlań ustawie. Zgromadzenia ich publiczne poddane będą pod dekret ustanawiający prawo o zgromadzeniach. Stowarzyszenia, jakkolwiekby był ich cel, nie mogą uznawać nad sobą władzy obcego mocarstwa. Co do nabytków i posiadania nieruchomości, podlegać one będą prawom gminnym opartym na współwłasności. Stowarzyszenia otrzymujące i rozdzielające fundusze w celach dobroczynnych, zmuszone są ogłaszać roczne sprawozdania z dochodów i wydatków. Suma podpisów na pożyczkę wynosi do dziś dnia 11,950,800 talarów. (*Cor. Hav. Bul.*)

*** Manifestacja, która miała miejsce niedawno w Kadyksie, mogła przybrać charakter bardzo groźny, na czele jej bowiem stali wyżsi oficerowie gwardji narodowej. Na szczęście, komendantem tego miasta jest człowiek z głową i inteligencją; wezwał on do siebie menderów i oświadczył im, że mogą robić manifestacje jakie tylko zechcą, lecz że czyni on ich odpowiedzialnymi za rozruchy, które mogą ztąd wyniknąć. Spokojność publiczna nie została naruszona. — Wiadomości z Hawany są c. raz. niepomyślniejsze, i obok tego panują obawy co do postawy, jaką przybierze admirał Nunez, konserwatysta stanowczy, który dowodzi eskadrą na wodach południowych. Zawiadomił on, że słuchać będzie rozkazów kortezów; następnie atoli, admirał Topete, jego dawny podwładny, posłał mu rozkaz odwołujący go, od dowództwa pod pozorem udzielenia mu tytułu prezesa junty morskiej. Gdyby admirałowi Nunez przyszła fantazja naśladować przykładany przez p. Topete, w takim razie mogłyby wyniknąć groźne zajścia. (*Nord.*)**

Austrja i Ziemię Słowiańskie

*** (Sejm węgierski).** *Nowi Pozor* pisze: „Na sejmie węgierskim toczyły się 14-go listopada rozprawy nad budżetem. Gdy przystąpiono do roztrząsania wniosku, ażeby teatrowi narodowemu węgierskiemu dana została zapomoga w wysokości 58,000 guldenów, wówczas Dimitriewicz postawił żądanie, ażeby i teatrowi narodowemu serbskiemu w Nowym Sadzie (Neusatz), dano zapomogę w ilości 5,000 guldenów rocznie. Paweł Nyary poparł to żądanie; w takimże duchu przemawiali Hrabowsky i Iwanka; lecz ministrowie Wenkheim i Lonyay sprzeciwili się żądaniu Dimitriewicza. Deak powiedział, że w Węgrzech istnieje jedna tylko narodowość polityczna, t. j. madziarska, ażeby zaś teatrowi serbskiemu nie się dostało, wniosł za nieprzyznaniem teatrowi węgierskiemu żadnej zapomogi. Sejm atoli przyjął propozycję rządu co do wyznaczenia dla teatru peszteńskiego 58,000 guldenów, wiedząc bardzo dobrze o tem, że Deak nie będzie gniewał się o to, że pozostał w tej kwestji na stronie mniejszości.” — Dalej *Nowi Pozor* pisze: „Po uchwaleniu budżetu ogólnego, wydatki na wydział wojny oznaczone zostały w następującym stosunku: na zwykłe wydatki na armję 72,250,000 guldenów, na wydatki ekskameralne 1,200,000, na zwykłe wydatki na flotę 7,508,477, oraz na nadzwyczajne wydatki: na armję 6,593,798 i na flotę 1,280,604.”

*** (Dziwne nominacje).** Czytamy w *Słowie lwowskim*: „W interesie tutejszych szkół galicyjskich, powinniśmy śledzić bacznie za tem, czy należą do liczby żywych, czyli też umarłych ci nauczyciele i ich pomocnicy, których mianuje lwowska rada szkolna. W poprzedzających numerach naszej gazety donosiliśmy o dwóch osobach, mianowicie o Pirozku i Bojarskim, których rada szkolna powołała na posady nauczycielskie po ich śmierci. Obecnie donoszą nam z Drohobycza, że p. Kropodra (sic), mianowany przez tę radę nauczycielem gimnazjum tamecznego, nie jest już z tego świata.

*** (Sprawy galicyjskie).** *Słowo lwowskie* pisze między innymi w artykule wstępnym w N° 88: „Wybór na deputowanego miejscowego O. Naumowicza w Żydaczowie, w miejsce biskupa Kuziemkiego, dał powód do ciekawej polemiki pomiędzy *Narodówką* i organem rządowym, t. j. *Gazetą Lwowską*. Rzecz na tem zależy: Agent *Narodówki*, który wrócił do domu po wyborach, bardzo dla niego smutnych, w raporcie złożonym swemu naczelnikowi odoznanej przez niego porażce na wyborach w Żydaczowie, zważył wszystko na agitację kapitanów rusińskich (sic!). Agent *Narodówki* zasmuciło to, że ko-

misarz rządowy Pressen nazwał głośno O. Naumowicza po imieniu i nazwisku, przez co pozbawił sejm pozorów do unieważnienia wyboru, tak jak unieważnił on wybór doktora Kryżanowskiego. Nie dość tego: agent *Narodówki* głosi, jakoby p. Pressen osmielił się uorganizować w sposób *jak najnielegalniejszy* (sic!) komisję wyborczą z samych tylko kapłanów obrządku greckiego. Takie doniesienie korespondenta *Narodówki* nie mogło uść bezkarnie, i *Gazeta Lwowska*, zaprzeczając tej wiadomości, ogłosiła, że komisarz rządowy przeznaczył do składu komisji wyborczej jednego sędziego powiatowego, jednego burmistrza i jednego kapłana. Po raz to pierwszy natrafiamy na fakt pocieszający, że organ rządowy, wyprowadzając na jaw fałsz korespondentów *Narodówki*, bierze pod swą opiekę urzędnika, który działał podczas wyborów ze wszech miar legalnie; z tego powodu przychodzimy do przekonania, że przy teraźniejszym namiestniku, okoliczności nieco się zmieniły, i nie możemy ukryć naszego zadowolenia na widok solidarności ludu rusińskiego z jego kapłanami, przyczem przekonujemy się, że ciż kapłani nie są pozbawiani swoich posad narodowych. Ministerstwo handlu udzieliło w tych czasach koncesję dwóm odrębnym towarzystwom miejscowym; jedną na budowę drogi żelaznej z Przemysła do Stanisławowa w kierunku południowym na Wełdirz, przez dolinę Świeczy ku granicy galicyjsko-węgierskiej do samego Husstu, drugą zaś — p. Czajkowskiemu i Spółce, na dokonywanie robót przygotowawczych do budowy drogi żelaznej z Lwowa, na Żółkiew, Wielkie Mosty i Krystynopol do Sokala. — Droga żelazna lwowsko-brodzka, którą budują, jak wiadomo, polacy galicyjscy, miała być, podług warunku pierwiastkowego, otwarta dla publiczności 1-go września. Lecz we wrześniu, otwarcie to odłożone zostało do 1-go listopada, obecnie zaś odłożono je znowu do wiosny 1869 r. — Z Cieszanowa piszą do tejże gazety: Cesarz Ferdinand I, mając na względzie prośbę gminy ruskiej naszego miasta, które poniosło straszne klęski na skutek ogromnych pożarów, asygnował, zgodnie ze wstawieniem się konsystorza przemyskiego, 400 guldenów na tutejszą cerkiew ruską. — Na dzień 7 (19) listopada, zapowiedziany został, w sali domu narodowego ruskiego we Lwowie, wieczór muzykalno literacki, na cześć najprzewielebniejszego Michała Kuzińskiego. — Rozprawy w kwestji ustawy domów narodowe, toczą się czynnie w osobnej komisji, w której prezyduje p. Kulczycki.

Prusy i Niemcy.

* (Kwestja rumuńska). *Berlin, 20 listopada.* *Nord.* A. Z. ogłasza następujący artykuł, pochodzący, jak się zdaje, z natchnienia półurzędowego: „Interpelacja, która ma być wystosowana do rządu w delegacji węgierskiej, w przedmiocie intryg w Rumunii, posłuży do wyjaśnienia i rozprószenia błędnych myśli, szerzonych przez dzienniki bakareszkie o tem, co one uważają za misję Rumunii. Rumunia, w swym podwójnym charakterze kraju granicznego z Rosją, Austrią i Turcją, oraz państwa położonego nad Dunajem, może zapewnić sobie gwarancję swej egzystencji politycznej, jedynie pod warunkiem przestrzegania z jak największą starannością postawy spokojnej i pokojowej. Położenie jej pod tym względem podobne jest do położenia Belgii. Wszelka dążność do rozszerzenia granic, w duchu znanych życzeń, spowodować może wielkie niebezpieczeństwa. Agitacja, która by miała na celu utworzenie królestwa rumuńskiego, zwiększonego i niepodległego, pozostaje w sprzeczności ze spokojnością ludów zamieszkałych nad dolnym Dunajem. Dotąd sądzono, że rząd rumuński korzystać będzie z rozszerzenia jego autonomii politycznej jedynie dla osiągnięcia, pod zastawą pokoju i dobrych stosunków międzynarodowych, rozwoju zasobów naturalnych kraju. Na skutek wzburzenia umysłów, spowodowanego knowaniami stronnictw, można żywić obawę, że rząd rumuński stanie się w końcu niezdolnym do urzeczywistnienia programu niezbędego dla pomyślności powszechnej. Trudno powiedzieć, komu przypisać należy winę: czy rządowi, czyli też poddanym. W każdym razie nie byłoby to zgodnem z życzeniem polityki pruskiej, gdyby pokój Europy został zakwestjonowany i skompromitowany z winy Rumunii. Odkąd Austria weszła na drogę reorganizacji, Rumunia dążyć powinna głównie do utrzymywania z węgami stosunków przyjacielskich.”

* (Hr. Bismarck). *Prov. Corr.* donosi, że hrabia Bismarck powróci zapewne w ostatnich dniach listopada do Berlina dla przewodniczenia przy otwarciu posiedzeń rady związkowej. Według *Niederrhein. Courr.* zaś, hr. Bismarck zastąpiony zostanie wkrótce, gdyż choroba jego jest dość niebezpieczną, iżby mógł spodziewać się trwałego wyzdrowienia. Mówiono już o jego następcy, i nie wyszukano go jeszcze dotąd. Czyżby zastąpić go miał p. Savigny, albo p.

von der Heydt, generał Manteuffel, lub też wreszcie p. Moltke? Najprawdopodobniejszym jest to, że p. Bismarck, którego zdrowie zostało rzeczywiście nadwężone, ma zamiar pozbyć się ciężaru zajmowania się przeważnie sprawami pruskimi, a zatrzymać tylko atrybucje kanclerza związku, które odnoszą się do spraw żywożywych, większych, do prowadzenia wielkich interesów, kierunku stosunków międzynarodowych, do wszystkich kwestij uzbrojenia, marynarki, do wszystkich spraw ekonomicznych, handlowych, w ogóle do wszystkiego, co obchodzi rząd zwierzchniczy przy znacznym powiększeniu ludności, i do wielu innych jeszcze rzeczy. Potrzeba przecież oddać sprawiedliwość p. Bismarckowi. Przed swoim wyjazdem do Varzin radził on gabinetowi berlińskiemu, ażeby się zajął kwestją wolności trybuny parlamentarnej, postawioną w izbie deputowanych przez p. Guérarda. Telegram donosi, że propozycja tego deputowanego względem otrzymania nieograniczonej wolności słowa, przyjęta została przez znaczną większość. (*La Fr.*)

* (Izba deputowanych). *Berlin, 20 listopada.* Na dzisiejszym posiedzeniu izby deputowanych, referent Kardoff przemawiał za wnioskiem Guérarda na korzyść wolności mowy. Minister spraw wewnętrznych oświadczył: Skrupuły rządu co do nieograniczonej wolności mowy nie zostały usunięte, jakkolwiek rząd zgadza się na wniosek, albowiem związek północno-niemiecki zapewnia już takie prawo. Skrupuły pochodzą głównie z obawy nowego zajścia. Rząd spodziewa się, że w nagrodę za jego ustąpienie, granice obyczajności zastąpią zniesione granice prawa. Wszyscy ministrowie (którzy są członkami izb) głosować będą w obu izbach za wnioskiem Guérarda. (Żywe zadowolenie.) Bieck (prawy kraniec) powstaje na wniosek. Po krótkich rozprawach, wniosek Guérarda został przyjęty wszystkimi głosami przeciw dwudziestu (prawy kraniec). (*Wolfs T. B.*)

Francja.

* (Przyjęcie). *Paryż, 21 listopada.* Czytamy w *Monitore*: Książę Napoleon i księżna Klotylda przyjmowali dziś w Palais-Royal generała adjutanta hr. Stackelberga, ambasadora nadzwyczajnego i ministra pełnomocnego Cesarza Wszech Rosji. (*La Fr.*)

Włochy i Rzym.

* (Sobór powszechny). *Gazzetta di Torino* z 20-go b. m. pisze: „Z Rzymu donoszą, że kongregacje zgromadzone z rozkazu ojców św. dla porobienia przygotowały do soboru powszechnego, oświadczyły się w duchu nieprzychylnym zwołaniu takowego. Oświadczyły one mianowicie, że decyzje soboru mogłyby być przeciwne wykonywaniu władzy najwyższej papieża. Wątpią przeto w Rzymie, ażeby wybór powszechny przyszedł do skutku.” — *Patrie* przytaczając ustęp powyższy, nadmieniał: Zważywszy źródło, z którego czerpiemy tę wiadomość, łatwo zrozumieć, że powtarzamy ją z wszelkimi zastrzeżeniami.

* (Zaprzeczenie). *Tempo*, dziennik wychodzący w Wenecji, podał był pogłoskę, że we włoskim ministerstwie skarbu przygotowana jest co do dóbr kościelnych operacja finansowa, mająca na celu zniesienie kursu przymusowego zapomocą spłacenia bankowi sumy 600 milionów. Korespondencja z Florencji do tegoż dziennika, oparta, jak sama powiada, na informacjach poczerpniętych z jak najlepszego źródła, zaprzecza stanowczo tej pogłosce. (*La Patr.*)

* (Prezydencja w izbie deputowanych). Podług korespondencji wiarogodnych z Włoch, usiłowania lewego krańca nie zdołają zapewnić tym jednemu z jego kandydatów na prezesa izby deputowanych; rząd nie wątpi bynajmniej, że jego kandydat p. Mari wybrany zostanie na to stanowisko. (*La Patr.*)

* (Maz z in i). *La Fr.* pisze: Czy prawda, że Mazzini dogorywa? *Italie* mówi o wiadomościach niepokojących z Lugano. *Lombardia* powiada, że przyłóżku umierającego rewolucjonisty zebrała się konsultacja głównych lekarzy włoskich. *Corresp. générale de Paris* donosi już o nazwisku przyszłego przewodcy stronnictwa ruchu demokratycznego. Stronnictwo to do zwrócić miało uwagę na p. Karola Cattaneo, dyrektora *Politeanico*, członka rządu tymczasowego w Medjolanie w 1848 r.

Turecja i ziemie słowiańskie.

* (Proklamacja do narodu serbskiego). *Gazeta serbska Widowan* ogłosiła proklamację do narodu serbskiego, wydaną w imieniu teraźniejszego namiestnictwa książęcego z powodu wyroku ostatecznego w sprawie o zamordowanie księcia Michała Obrenowicza III. *Widowan* pisze w tym względzie: „Naród serbski przyjmie tę proklamację z zapalem patriotyzmu, roztrząsane są bowiem w niej dwie okoliczności: najpierw to, że Serbia przeszła

przez ciężkie przesilenie, przez czas smutnej próby, nie poniosłszy zniszczenia żadnej szkody i nie doznawszy najmniejszego poniżenia. Trwałe podstawy wolności narodowej, dane naszej ojczyźnie przez wiekopomnego księcia Michała przy pomocy narodu, oraz nasza waleczna i liczna armja, jako straż niezwyciężona, stać powinny u bram naszego kraju; spóścucie, jakie Europa okazuje dla naszego narodu, położenie polityczne, jakie znakomity Obrenowicz III zapewnił swojej Serbji na południo-wschodzie, oraz poważanie ze strony gabinetów europejskich, do jakiego Serbja doszła pod panowaniem domu Obrenowiczów, — wszystkie te nieoszacowane skarby stały się udziałem narodu naszego, nie tylko za jego zasługi osobiste i za jego roztropność, lecz także na skutek energii i mądrości wysoce poważanego namiestnictwa książęcego i jego rządu. Jest to jedna okoliczność; druga zaś, nie mniej ważna, zawarta jest w wyrazach proklamacji, że odtąd troskliwość władzy książęcej skierowana będzie wyłącznie do zapewnienia pomyślności Serbji pod wszystkimi względami, i do rozpoczęcia nowej ery w jej życiu państwowem.”

Ameryka.

* (Położenie rzeczy w Stanach Zjednoczonych). *Nowy-Jork, 10 listopada.* W stanie Iowa przyznane zostało murzynom prawo głosowania. — Gubernator Arkansasu rozkazał uorganizować oddział 60,000 milicji. — Traktaty zawarte pomiędzy stanem Kansas i indjanami zostały ratyfikowane; zapewniają one zaniechanie kroków nieprzyjacielskich przeciw osiemu pokoleniom. — Generał Sheridan organizuje wielką wyprawę przeciw indjanom równin zachodnich. — Traktat z Bawarią w przedmiocie naturalizacji obywateli, został ratyfikowany. Obejmuje on też same warunki co i traktat zawarty z Prusami. (*Cor. Hav. Bul.*)

* (Wojna brazylijsko-paragwajska). Czytamy w dzienniku *Nord*: Pogłoski sprzeczne obiegają od niejakiego czasu co do położenia stron wojujących w Paragwaju; korespondencja z Rio-Janeiro podaje szczegóły dokładne, które dowodzą, że jakkolwiek marszałek Caxias natrafił w swym marszu na Assuncion na wielkie przeszkody, pomimo to zdołał przedsięwziąć środki, które postawią go w możności przewyciężenia takowych, tak samo jak przewyciężył on trudności, jakie napotkał pod Humaitą i Curupaiti. — *Przecwnie Patrie* pisze: Ostatnie wiadomości z placu wojny nad La Platą świadczą, że położenie paragwajczyków coraz bardziej polepsza się, i że ponieważ armja brazylijsko-argentyńska zatrzymana została znowu przed fortyfikacjami Lopeza w Augustura i Villeta, przeto wojna może się przedłużyć do nieskończoności. *Monitor* odwołuje także swe poprzednie wiadomości i przyznaje, że brazylijczycy „natrafili znowu na przeszkody w swym marszu na Assuncion”.

Azja.

* (Wypadki w Japonji). Podług wiadomości z Japonji z 19-go września, władza niepodzielna mikady nie odniosła jeszcze bynajmniej całkowitego zwycięstwa. Daimjosi, którzy trzymają stronę dawnej władzy tajkuna i zyskali z tego powodu nazwę powstańców, nadają także samą nazwę stronnikom mikady i trzymają się w północnej części cesarstwa. Dotąd mikado jest górą; lecz błędnie utrzymywano, jakoby przeciwnicy jego zostali całkiem pobici. Władze krajowe nie przestają sprzeciwiać się życzeniu posła angielskiego, który chciałby, ażeby Europejczycy osiedlali się w Negata. Władze pomienione utrzymują, że nie można jeszcze zagwarantować osobom i ich mieniu należytego bezpieczeństwa. Tymczasem, wręcz przeciwne oświadczenie dane było kilka miesięcy temu posłom pruskim i włoskim, okręta zaś, które zawijały do Negata i wróciły następnie z tamtąd, nie użalały się bynajmniej. Tymczasem handel cierpi mocno od tej niepewności. (*Nord*).

Korespondencje Dziennika Warszawskiego.

Zürich 18 listopada.

Sprawozdanie Mikoszewskiego. — Komisja militarna. — Oddanie Jana de Burdy pod sąd. — Nominacja — Statek parowy. — Kalendarz narodowy Kotkowskiego. — Oddanie drukarni. — Zebranie.

Mikoszewski czyniąc zadość naleganiami większości gółu polskiej uciekinierji w Paryżu, podejrzewającej go o przywłaszczenie sobie pieniędzy wyzebranych w Hiszpanji, Portugalji i Ameryce w imieniu i na rzecz jakoby całego gółu naszej uciekinierji, ogłosił drukiem z obrotu tychże funduszów, zabawne sprawozdanie, z którego część rachunkową w całości i bez zmian przytaczamy:

„A. Co do dochodu.

„W Hiszpanji złożono realów 41,832 czyli franków 10,458 — —

„W Portugalji zebrano reisów 4,365,148 czyli franków.	24,012 — —
„W Brazylii reisów (fracos) 5,140,160 czyli franków.	12,723 cen. 20
„W Rzeczypospolitej Argentynskiej zebrano piastrow (pesos papel) 50,578 i piastrow boliwianskich (pesos bolivianos) 5,400 czyli franków	29,697 — —
„W Rzeczypospolitej orjentalnej „Urugwajskiej piastrow (pesos nacionales) 11,781 centavos 34 czyli franków	55,227 — —
„W rzplitej Chilijskiej piastrow 13,492 czyli franków.	61,838 cen. 20
„W rzplitej Peruwiańskiej 8,686 piastrow czyli franków	32,800
„Ogólna suma wpływu wynosi fr. 226,755 cen. 40	
„B. Co do rozchodu.	
„Podróże i utrzymanie moje od włącznie 1865 r. do 22 października r. b. oraz wykupienie zakonnic, reguły św. Brygidy (mulatki) z rąk dzikich ludożerców, jej podróże i utrzymanie przez lat 2 i miesięcy 9 wynosi	fr. 132,609 cen. 95
„Na propagandę sprawy narodowej polskiej w południowej Ameryce (sic) wydałem	fr. 15,000 — —
„Na propagandę religijną pomiędzy ludożercami (sic)	fr. 25,000 — —
„Na potrzeby emigracji, t. j. kupno 3-ch armat do ćwiczeń wojennych, kupno karabinów, pałaszy, wsparcia etc. wydałem	fr. 20,000 — —
„Na druki, litografie, fotografie (?) i inne drobne wydatki	fr. 10,000 — —
„Ogół rozchodu wynosi fr. 202,609 cen. 95	
„Bilans.	
„Wpływu było franków 226,755 cent. 40	
„Rozchodu — — 202,609 — 95	
„Pozostaje fr. 24,145 cent. 55	

„Wyrażnie i t. d...”

Pozostała kwota fr. 24,144 cen. 55 z dołączeniem do niej fr. 5,855 procentu od ogólnej sumy przychodu, czyli razem franków 30,000 cen. 55, przeznaczył Mikoszewski na kształcenie uciekinierów w sztuce wojennej i oddał takowe do zachowania utworzonej przez siebie ze swych zwolenników, komisji, nazwanej na żart zapewne „militarą”, złożonej: z Gillera, Rupprechta, Radomińskiego, Nabelaka, Morawskiego, Wilczyńskiego i Ksawerego Szlenkera.

Powyzsze sprawozdanie, jakkolwiek Mikoszewski pozostawił sobie niby zero w kieszeni, nikogo jednak z naszych uciekinierów nie potrafi przekonać ani o jego bezinteresowności, ani o nieposzlakowanej uczciwości, to też Jarmund, pisząc do jednego ze swych przyjaciół w Zurichu, powiada: że „niezawiedba znów w najbliższym numerze *Niepodległości* Mikoszewskiemu natrzeć potężnie uszów, za to jego sprawozdanie.”

Obywatel Jan de Burda, oskarżony został przed rządem narodowym wygnanej Polski, „o jawne sprzyjanie austrjakiem i oddawanie tajemnie pewnych usług policji austrjackiej we Lwowie”, skutkiem czego tenże wygnany rząd, dekretem zapadłym na sekretnej posiedzeniu w nocy z dnia 7 na 8 b. m. „pod Zajęczkiem”, zawiesił obywatela de Burdę w urzędowaniu i oddał go pod sąd najwyższego trybunału, specjalnie dla niego w Monachium ustanowionego, który to trybunał ma swe czynności rozpocząć dnia 24 b. m. De Burda poddał się sądowi i dla oczyszczenia się z zarzutów, przybędzie osobiście w wyznaczonym terminie do Monachium. W miejsce pod sąd Jana IV, mianował wygnany rząd zastępczo naczelnikiem rachy miasta Lwowa fotografa Rodeckiego.

W fabryce machin Eschera et Robert, zbudowany został ogromny statek parowy, wyłącznie dla przewozu wagonów kolei żelaznej z towarami przez jezioro Bodensee. Dotychczas wszystkie towary, transportowane przez to jezioro, trzeba było przeładowywać z wagonów na statki i następnie znów ze statków do wagonów, co pociągało i stratę czasu i koszt nie mały; odtąd zaś, wprost wagony towarowe (bez wyładowywania towarów) przewożone będą z jednej strony jeziora na drugą. Olbrzymi ten statek zacznie za kilka dni kursować pomiędzy Romauschor i Lindau. Pomieścić na nim można 18 wagonów. Drugi podobny statek spuszczone zostanie na Bodensee w końcu miesiąca lutego roku przyszłego.

Kotkowski, wydał w Genewie kalendarz ilustrowany astronomiczno-polityczno-humorystyczny na rok 1869 i sprzedaje takowy po cenie bardzo umiarkowanej, t. j. fr. 6 (blisko 2 ruble sr.) za egzemplarz.

Dzierżawca drukarni narodowej Kosobudzki, ułożył się ze swymi wierzycielami i ci zezwolili na oddanie mu tejże drukarni, gdyż przekonali się, że takowa po zlicytowaniu nie pokryłaby nawet 1/10 części przynależnej od Kosobudzkiego sumy.

W końcu przyszłego tygodnia zbiorą się w Zurichu naczelnicy wszystkich wojenno-uciekinierskich dekad, dla wystuchania rocznego sprawozdania z czynności wygnanego rządu, przejrzenia rachunków kasowych i dopełnienia nowych wyborów. T.

O rozruchach sprawionych przez chińskich manzów w kraju południowo-usurijskim, w lecie 1868 r.

(Artykuł wzięty z *Rus. Inw.*)

Południowa część nadmorskiego obwodu, czyli tak zwany kraj południowo-usurijski, bogaty w dary natury, stale zwracał na siebie szczególną uwagę wyższej administracji. Bieżącego lata, generał gubernator wschodniej Syberji, w obec wielu kwestij, będących w związku z organizacją tego kraju, przedsiębiorając jeden z perjodycznych objazdów dla zwiedzenia obwodów amurskiego i nadmożkiego, w swej marszrucie wyznaczył i zwiedzenie południowo-usurijskiego kraju, tak dla inspekcji wojsk i cywilnej kolonizacji, jak i dla osobistego rozstrzygnięcia wielu kwestij na miejscu. Lecz, w chwili przybycia generał-gubernatora do Chabarowki, otrzymano tam wiadomość, iż pośród ludności chińskiej, która weszła do składu cesarstwa wraz z terytorjalnym rozprzeżeniem na mocy traktatu pekińskiego, zaszły rozruchy, tak, że zwiedzeniu kraju usurijskiego przez generał-gubernatora, towarzyszyły na ten raz nieprzewidziane wojenne działania, wywołane przez zbrojne agitacje krajowców.

Jeszcze w końcu zeszłego roku, szkuna *Aleut*, płynąc z Nikołajewska do zatoki Possieta, po drodze przybiła do wyspy Askold, odzielonej od lądu stałego cieśniną Striełok. Kapitan szkuny zastawszy tam chińczyków dobywających złoto, kazał im opuścić wyspę, a dla położenia tamy bezprawnemu postępowaniu, wojenny gubernator nadmorskiego obwodu, kazał urządzić w zatoce Striełok, osobny posterunek wojskowy, dając mu szalupę i poruczając mu czuwanie nad cieśniną; oprócz tego, w tymże celu wzmocniony został oddział znajdujący się w Nachodce (nad zatoką Ameryką). Później, w zimie, kiedy manzowie zamieszkali w dolinie suczańskiej okazali nieposłuszeństwo i nieuszanowanie względem znajdującego się w Nachodce posterunku, stromowany był oddział z 2-ch kompanij linjowych i 2-ch dział góralskich, pod dowództwem podpułkownika Djaczenko, który posunawszy się w dolinę suszańską, szybko przywrócił spokojność; manzowie przy przejściu oddziału wynurzali zupełną pokorę; wydali dwóch głównych sprawców rozruchów i zapewniali, że przez głupstwo posłuchali mernerów, obiecując na przyszłość zachowywać bezwzględne posłuszeństwo władzom. Tak przeszedł czas do kwietnia r. b.

W kwietniu szkuna *Aleut*, która zimowała w zatoce Władiwostok, udała się na obejrzenie wyspy Askold, i dostrzegłszy na niej pewną liczbę manzów, spuściła szalupę z niewielkim oddziałem. Zaledwie oddział wyładował, niespodzianie z krzaków sygnęły się strzały, od których poległo trzech majtków, a ranieni zostali: lekarz amurskiego ekipażu floty Kiesel, podporucznik korpusu leśniczych Pietrowicz i 8-u niższych stopni. Zebrawszy zabitych i ranionych, oddział cofnął się do szalupy i powrócił na szkunę, która w ciągu swego krążenia przy brzegach wyspy do 27 go kwietnia, kiedy brak paliwa zmusił ją do powrotu do portu Nowogrodzkiego, wraz z kilkoma łodziami wiosłowymi, zdołała zniszczyć mnóstwo łodek manzów. Tymczasem manzowie cimuchińscy, uważani za przychylnych nam, korzystając z małej liczebności oddziału na posterunku Striełok, w nocy z 25 go na 26-y kwietnia, podczas gęstej mgły, rzucili się niespodzianie na oddział, zabili jednego felczera i szeregowca, i przedtem nim z Władiwostoka zdołano wysłać oddziały do ruskiej wsi Szkotowej nad rzeką Cimuchą, znajdującej się w głębi zatoki usurijskiej, napadli na tę wieś, popełnili znów morderstwa, spalili ją, i wraz z manzami z wyspy Askold, którzy się do nich przyłączyli, w części udali się znacznymi oddziałami, ku lądowej granicy z Mandzurją, w części zaś niewielkimi oddziałami rozproszyli się po kraju. Główna banda zmierzając ku granicy Mandzurji, zdołała niespodzianie napaść na wieś Nikolską i spalić ją, tak, że mieszkańcy, pod osłoną konsystującego we wsi małego oddziału wojsk, musieli, odstrzelijając się, cofnąć się do miejsca Kamień-Rybołów.

Chińczycy, zamieszkali w promieniu doliny rzeki Sufjun, znani są pod nazwą manzów, i składają się

z gospodarzy i robotników, po większej części włóczgów lub zbiegłych przestępców i deportowanych z Chin, często z piętnami na ramionach; mieszkają oni w oddzielnych folwarkach, rozrzuconych w dolinach rzek i rzeczek kraju suifuńskiego; bardziej skupioną ich ludność znajduje się w dolinach rzek Suczan, Cimue, Manguczaj i Dobichu. Manzowie zajmują się rolnictwem, uprawą ogrodowizn, zbieraniem mającego wielką sławę korzenia „żeń-szyń”, uprawą pieczarek; a w miejscach nadmorskich zbieraniem morskiej kapusty, trepangu i t. p.; co sprzedają albo na statki przybywające z Chin, albo wysyłają drogą lądową do Mandzurji. Oprócz tej ludności, corocznie bywa z Mandzurji napływ do południowych portów, znacznej liczby (około 12-u tysięcy) chińczyków, zajmujących się przez całe lato zbieraniem morskiej kapusty, muszli, różnych robaków, gniazd i t. p., a jak się okazuje obecnie, i dozywaniem złota z różnych rzeczek, zresztą nie obfitujących w ten metal. Rachoma ta ludność, na zimę w części powraca do Mandzurji, a w części pozostaje pomiędzy manzami oddając się najrozpasańszemu pijaństwu.

Wojska znajdujące się na tym krańcu stanowią nie tylko straż posiadłości, ale z rydłem lub toporem w ręku, stają się pierwszymi kolonizatorami, pionierami życia obywatelskiego. I w obecne lato, wojska były już gotowe wziąć się do zwykłej pracy, wprowadzić nie tyle świetnej, ale nie mniej sławnej, kiedy kilka żyć zdradziecko wydartych z tej masy pracowników, zmusiło strząsnąć znów pył z cokolwiek zależanej broni.

Skoro doszła wiadomość o ruchu manzów, wojenny gubernator nadmorskiego obwodu przedsięwziął, konieczne, stosowne do miejscowych warunków środki. W pierwszych dniach maja z Chabarowki wysłany został parostatkem w górę rzeki Usuri, dla wzmocnienia wojsk, zbiorowy półbataljon liczący około 300 ludzi; dla jedności działań i skoncentrowania wszystkich rozporządzeń, odkomenderowany został naczelnik sztabu wojsk obwodu nadmorskiego, pułkownik Tichmenjew, który po przybyciu do kraju usurijskiego, objął bezpośrednie dowództwo nad wszystkimi tam znajdującymi się wojskami. O rózcz tego, wojenny gubernator zrobił przedstawienie o ogłoszeniu stanu oblężenia w całym kraju od Chabarowki do Władiwostoka.

Główny naczelnik kraju, wyjechawszy z Irkucka w końcu kwietnia, a zatem znacznie naprzód przed otrzymaniem pierwszej wiadomości o rozruchach, 28-go maja stanął już w posterunku Kamień-Rybołów, jednym z ważnych punktów kraju.

Tymczasem wydawane były czynne rozporządzenia na wodnych drogach Amuru i Usuri. Tak 8 maja, wyszedł z Nikołajewska pierwszy eszelon zbiorowego bataljonu strzelców, holowany przez parostatek *Konstantyn*, mając z sobą 10 tysięcy pudów żywności, 9 tysięcy ładunków i różne przedmioty dla urządzenia jucznego i osiowego taboru, jak również dla dalszych działań na lądzie. Dnia 16-go maja złączył się z nim w Chabarowce drugi eszelon, a 20 go maja cały bataljon, wraz z znajdującym się przy nim transportem już był w stancyi Busse. Przy tej koncentracji wojsk, wielką usługę okazały parostatki na Usuri i jeziorze Chanka i telegraf od Chabarowki do Władiwostoka.

Tymczasem pułkownik Tichmenjew dowiedział się, że od źródeł Lefu ku Daubi, posiadał oddział chunchuzów w sile około 1,000 ludzi, grożąc naszym osadom daubińskim, a nawet górnemu usurijskim, i że nakoniec ukazały się bandy na rzece Uloae; z tego powodu została sformowana jedna kozacka kompanja, z ludności stanic górno-usurijskich, w sile 150 bagnetów, która pod przewodnictwem dowódcy bataljonu usurijskiego, podpułkownika Markowa, zaraz przybyła do miejsca Kamień-Rybołów, a połączywszy się z niewielkim oddziałem 3-go bataljonu, wyruszyła forsownym marszem do wsi Nikolskiej w dolinie sojpuńskiej.

Z drugiej strony kapitan Floreński, z dwoma kompanjami zbiorowego bataljonu strzelców, wysłany został w górę Usuri do Daubi, aby oczyścić dolinę daubijską, i zapewniwszy bezpieczeństwo naszych osadników nad Usuri, przejść do Lefu i wspólnie z podpułkownikiem Markowem, wyprzeć rozbójników od strony Lefu i Sajfunu, w spustoszone już doliny Majche i Cimuche. Jednocześnie dla związku pomiędzy temi dwoma kolumnami, utworzone zostały nie wielkie oddziały, a podpułkownikowi Diaczence z oddziałem z ludzi 1-go bataljonu i dwoma góralskimi działami, polecono zająć Lorencow, pozostawiając mu jednak swobodę działania według własnego jego uznania. W skutku tych środków oddział manzów i chunchuzów, został dognany przez podpułkownika Markowa przy posterunku dubineńskim, otoczony z jego rozkazu przez kolumnę porucznika Dubinina i zupeł-

nie pobity. Oddział nasz, który tak energicznie zadał cios głównej bandzie, składał się tylko z 175 ludzi; nieprzyjaciół zaś liczył 400 ludzi. U nas poległ jeden kozak, a raniono dwóch, porucznika inżynierji Zotikowa, dowodzącego kolumną i dobosza; manrowie pozostawili na wzgórzach do 50 trupów i stracili sztandar, część taboru, wołów i dwa ręczne falkonetki. Po wyczerpaniu danym następnego dnia, oddział podpułkownika Markowa znów ruszył śladem uciekających manrowów i ścigając ich bezustannie w przeciągu 8 dni wytępił zupełnie ich bandę, która rozdzieliła się na drobne oddziały.

Niezamordowane i jednocześnie marsze różnych oddziałów po różnych drogach od Suczanu w kierunku Nikolskiej, w przeciągu czasu od 29 maja do 7 czerwca, sprawiły ogromne wrażenie na krajową ludność chińską, która uważała się w wielu miejscach za niezdolną. Zajawszy tym sposobem 7 czerwca stanowisko na trakcie sufuńskim i kamień-rybołowski, i ściągawszy główne siły do Nikolskiej, pułkownik Tichmienjew odbył kilka rekonesansów miejscowości leżących w górach po stronie górnych dróg.

Także za pomocą rekonesansu zrobionego z rozkazu generała gubernatora przez jednego z jego adiutantów, dowiedziano się, że w górach od Kamień-Rybołowa do lądowej naszej granicy, przywrócona została zupełna spokojność pomiędzy manzami.

Niezależnie od tego, mnóstwo drobnych oddziałów okryło dość gęstą siecią cały kraj południowy, i nie spotykając już jawnego oporu, musiało tylko przyjmować wynurzenia pokory i osadzać ludność na miejscach jej zamieszkania; stan oblężenia kraju został potem zniesiony.

W widokach kolonizacji kraju i stałego zachowania w nim porządku, generał-gubernator podzielił kraj południowo usuryjski na 5 okręgów, podległych pod względem cywilnym, osobnym naczelnikom okręgowym. Następnie instrukcje udzielone przez głównego naczelnika kraju, gubernatorowi nadmorskiego obwodu i miejscowym naczelnikom wojennym i cywilnym, stanowiąc będą podstawę prawodawczych instytucji, których projekta czynnie zaczęto obrabiać, a które wkrótce będą oddane pod rozwagę wyższego rządu.

Rozmaitości.

* (Sposób zachowania od psucia zamoczonego zboża). *Golos* podaje wiadomość bardzo ważną dla handlarzy i liwerantów zboża. Kupiec petersburski Naumow zaniósł niedawno podanie do wydziału rolnictwa i przemysłu wiejskiego o udzielenie mu 10-letniego przywileju na wynaleziony przez niego sposób zachowania od psucia zamoczonego zboża. Wiadomo, że u nas częste zdarzają się wypadki zatopienia i zamoczenia znacznych partij zboża, które zrzadzają dla handlujących wielkie straty a niekiedy sprowadzają bankructwo.

PRZEWODNIK WARSZAWSKI

* (Tydzień targowy). Średnie ceny głównych artykułów żywności na targach warszawskich w tygodniu upłynionym były następujące: *co do chleba i bułek:* razowego funt kop. 2, pyłowego k. 3 1/2, stołowego k. 5, bułka za k. 1 ważyła: ordynaryjna od zol. 11 — 14, poznańska od zol. 7 — 9, montowa od zol. 6 — 8; *co do mięsa w jatkach rzeźniczych:* wolo wina i wieprzowina pozostały w dawniejszej cenie, cielęcina w częściach zadnich funt k. 18, w przednich k. 14, baranina w częściach zadnich funt k. 10, w przednich k. 8, słoniny solonej funt k. 24, bez soli k. 20, łoju funt k. 15, sadła świeżego funt k. 22 1/2; *co do nabiału:* masła świeżego funt k. 35, solonego k. 27, śmietany kwaśnej kwarta k. 30, jaj kopa rs. 1, ser krowi k. 20, oweży k. 30; *co do drobiu:* kurecze większe k. 30, mniejsze k. 22 1/2, gęś tuczona k. 90, zwyczajna k. 60, kaczka k. 40, kapłon k. 70, indyk rs. 2, indyczka rs. 1 k. 35, prosię k. 75; *co do ogrodnictwa:* ceny takie same jak poprzednio, kapusty włoskiej główka k. 9, niebieskiej główka k. 6, kapusty zwyczajnej kopa w główkach większych rs. 1, w mniejszych k. 40, sałaty andywi główka k. 4, różpenki blacik k. 10, seleców mendel k. 22, porów mendel k. 6, cebuli funt k. 3, cebuli garniec k. 15, grzybów suszonych funt k. 40; *co do zwierzyzny:* sarna rs. 9, zajęca rs. 1, para kuropatów rs. 1, jarząbków para k. 80, kwiczołów para k. 15; *co do ryb żywych:* szczupaka funt k. 25, lina i karpia funt k. 22 1/2, sandacza i karasia k. 22 1/2; *co do ryb śnieżytych:* szczupaka funt k. 18, lina i karpia k. 15, sandacza i kleszcza k. 13, karasia k. 12, okonia k. 10, drobnych rybek k. 7.

Warszawa, dnia 12 (24) Listopada.

Kalendarz.

We środę, 13 (25) listopada, — św. Katarzyny pan. męcz. — Słońca wsch. o godz. 7 min. 39; zach. o godz. 3 min. 55.

We czwartek, 14 (26) listopada, — św. Piotra Aleksandra bisk. męcz. — Słońca wsch. o godz. 7 min. 41; zach. o godz. 3 min. 54.

Stan pogody.

Dzisiaj z rana — 4° R.	o godz. 8 z rana.	o godz. 4 popoł.
Wczoraj.		
Barometr w milimetrach.	753 6	752 4
Termometr Reaum.	— 5° 0	— 1° 2
Stan nieba.	pogodny	nappogodny

Największe zimno — 5° R. Najmniejsze zimno — 1° 0 R.

Wysokość wody na Wiśle stóp 1 cali 5

Widowiska.

TEATR WIELKI. — *Dziś*, we wtorek opera w 4-ach aktach, **Violeta (Traviata)**. — Osoby: Violeta — panna **Kwiecińska**; Flora — panna **Boguszevska**; Germont — p. **Ziolkowski**; Alfred syn jego — p. **Filleborn**; Hrabia Gaston — p. **Cieslewski**; Baron — p. **Suszynski**; Margrabia — p. **Nowakiewicz**; Julja — panna Bronisł. **Rybicka**; Doktor — p. **Zakerzewski**; Anna powiernica Violety — panna **Stankiewicz**. — *Jutro*, we środę, komedia **Naczyz Rameau** (17 te wystąpienie pani Modrzejskiej).

TEATR ROZMAITOŚCI. — *Wczoraj*, w poniedziałek, dawano komedje **Wujaszek całego świata i Piękność uderzająca**, było osób 247.

WYSTAWA TOWARZYSTWA ZACHEFY SZTUK PIĘKNYCH (w hotelu europejskim). — *Codziennie*, od godziny 10 z rana do wieczora. — Cena wejścia kop. 15; w niedzielę zaś i święta kop. 5.

WYSTAWA OBRAZÓW I STAROŻYTNOŚCI p. Sulatyckiego (na Podwalu w domu Dyzmańskich). — *Codziennie*, od godziny 10 rano do 4 po południu. — Cena wejścia kop. 10.

ORFEUM (przy ulicy Miodowej w domu Lessera). — *Dziś i codziennie*, sztuki magiczne i obrazy optyczno-fizyczne p. **Lessera**. — Co trzeci dzień nowy program. — Początek o godzinie 7 1/2 wieczorem.

PRADO (zakład gastronomiczno-spacerowy za regatami Wolskimi, dawniej Ohma). — *W każdą niedzielę i święto*, koncert. — Początek o godzinie 4 1/2. — Cena wejścia kop. 20.

* Przyjechali do Warszawy: generał-adjutant hrabia **Heiden**, naczelnik sztabu głównego, z Brześcia; generał-major **Lachnicki**, z Grodna; — wyjechali: generał-major **Kwasznin Samarin**, do Brześcia; tajny radca **Karnicki**, do Łap.

* W dniu wczorajszym przyjechało koleją żel. warsz. wiedz. i warsz.-bydg. osób 471, wyjechało osób 331; — koleją żel. warsz.-petersb. przyjechało osób 159, wyjechało osób 185; — koleją żelazną warsz.-teresp. przyjechało osób 151, wyjechało osób 126; — statkami parowemi przyjechało osób —, wyjechało osób —; — w ogóle przyjechało osób 818, w tej liczbie z zagranicy 74, wyjechało osób 742, w tej liczbie za granicę 51.

* *Listy niewłaściwie do skrzynek pocztowych włożone*, w dniu 11 (23) b. m., pod adresem, a mianowicie: z używanymi markami; Twaniewu w Ostrołęce, Modrzeska w Lublinie, Zatoski w Lublinie, Howajska w Moskwie, Pulman w Łowiczu, Henisz w Zamościu, Zajdler w Tomaszowie, Ludwisiak w Łasku, Budziński w Gostyninie, Łojewski w Grajewie, Czernik w Koninie, Finkielsztejn w Białym, Rozański w Łukowie, Semelman w Kaliszu, Sztek w Siedleach, Piekarski w Kowalu, Feglerec w Wilnie, Azonow w Zamościu, Dudrewicz w Kałuszynie, Kulikowski w Ławach, Marcinkowski w Moskwie, Rabin w Zarabie, Kiedrzyński bez oznaczenia miejsca, — listów miejskich sztuk 10, wyjętych ze skrzynek pocztowych jako na koszt, doręczone nie będą, — oraz 10 sztuk listów na koszt, dla wyekspedjowania wewnątrz kraju, jako z dniaklejonemi markami, wyprawione nie będą, i znajdują się w kancelarji pocztamtu do odebrania.

Dnia 11 (23) b. m. i roku, chorych w 8-miu cywilnych szpitalach: przybyło 76, wyzdrowiało 80, umarło 3, pozostało 2102 (mężczyzn 970, kobiet 1132), z nich w szpitalu starozakonnych mężczyzn 207, kobiet 20 G.

* W dniu 11 (23) bież. mies. i roku, urodziło się: **chrześcijan:** płci męskiej 10, płci żeńskiej 9; **starozakonnych:** płci męskiej 5, płci żeńskiej 4; razem 28, — **zawarło śluby małżeńskie:** par: **chrześcijan:** 4, — **starozakonnych:** —; — **zmarło:** **chrześcijan:** płci męskiej 9, płci żeńskiej 8; **starozakonnych:** płci męskiej 6, płci żeńskiej 2, razem 25.

Ceny targowe.

dnia 11 (23) Listopada 1868 roku.

RODZAJ PRODUKTÓW	Czwert		Korzec od — do	
	rsr. kop.	ruble sr. i kopienki		
Pszonica	10 68	6 —	6 67	
Zyto	3 64	5 25	5 40	
Jęczmień	—	—	—	—
Owies	5 4	2 92	3 15	
Groch polny	—	—	—	—
Kartofle	2 8	1 —	1 30	

Pud siana od kop. 33 — 40 Pud słomy od kop. 24 — 25
Dowozy: Pszenicy 371; Żyta 457; Jęczmienia —;
 Owsa 229 czwartki.
 Wiadro okowity od rs. 3 kop. 15 do rs. 3 kop. 20.
 Garniec „ od rs. 1 kop. 5 do rs. 1 kop. 7 1/2.

KURS GIEŁDY WARSZAWSKIEJ.

dnia 12 (24) Listopada 1868 r.

MONETY.	Żądano		Piszono	
	Ra.	K.	Ra.	K.
Pol-Imperjal Rosyjskie	—	—	—	—
Dukaty Holenderskie nowe wasne	—	—	—	—
Frydryksdory Pruskie	—	—	—	—
Pruski Kurant za 100 tal.	—	—	—	—
PAPIERY. (bez wartości kuponu)				
Oblig. Skarbu za rs. 100	—	—	77	25
Bilety Skarbu Król. Pol. za rs. 100	—	—	—	—
Obligacje Cząstk. z r. 435 po stp. 500 za sztukę	—	—	—	—
Certyfikaty Banku na Oblig. Cząstk. lit. A po stp. 300 za sztukę	—	—	—	—
Lit. B po stp. 200 za sztukę z kupnem	—	—	—	—
„ „ „ bez kuponu	—	—	—	—
Listy Zastawne III-go Okręgu Serji 1ej za rs. 100	84	33	84	—
Listy Zastawne III-go Okręgu Serji 2-iej za rs. 100	80	17	79	67
Oblig. Towarzystwa Kredyt. Ziemińskiego	99	50	99	—
Listy likwidacyjne za rs. 100	48	57	68	32
Dowody Kom. Centr. Likwid. za rs. 100 R.	—	—	—	—
5 pożyczka rossij. Stiglitz z r. 1854 za rs. 100	—	—	—	—
6 pożyczka rossij. Stiglitz z r. 1856 za rs. 100	—	—	—	—
Bilety Banku Ces. Ros. z r. 1860, za rs. 100	87	25	86	75
Metaliki Lutowe za rs. 100	—	—	—	—
„ Sierpniowe za rs. 100	—	—	—	—
Rosyjska pożycz. prem. z 1864 rs. 100	437	75	137	—
„ „ „ 1866 „ 100	133	75	133	25
Akcie Głównego Towarzystwa Rosyjskiego drug. se-lanymy rs. 125	—	—	—	—
Obligacje Główn. Tow. Ros. Drog. Żel. po frank. 2000 za rs. 100	—	—	—	—
Akcie Drogi Żel. War.-Wied. za sztukę	—	—	—	—
Obligacje Drogi Żel. War. W. po frank. 500 na szt.	—	—	66	—
Akcie Drogi Żel. Warsz.-Bydgoskiej za rs. 100	66	—	65	—
Akcie Żeglign. Parow. Kraj. za 100	—	—	—	—
Akcie Drgi Żel. Warsz.-Terespolskiej za rs. 100	95	—	94	—
Obligacje Kolei Żel.-War. Teresp.	—	—	90	—
Akcie Drogi Żel. fab. Łódzkiej za 100	—	—	—	—
WEXLE.				
Berlin	100 Tal.	2 m.	7 15	107 25
„ „ „ „	„	k. t.	—	107 10
Wrocław	„	2 m.	—	—
Gdańsk	„	2 m.	—	—
Hamburg	300 B. Mk.	2 m.	—	—
Londyn	1 Ft. St.	3 m.	7 32	—
Paryż	300 Frank.	2 m.	57 45	87 22 1/2
Wiedeń	150 Zl. W. A.	2 m.	93 60	—
Petersburg	100 Rsr.	1 m.	—	—
„ „ „ „	„	k. t.	—	—
Moskwa	„	1 m.	—	—
„ „ „ „	„	k. t.	—	—

* Wartość kuponu bież. od Listów Zastawnych..... rs. 1 k. 68 1/2.
 „ „ „ od Listów Likwidacyjnych — rs. 1 k. 91 1/2.

KURSA TELEGRAFICZNE

BIURETURY RUDOLFA OKRYT z Berlina, d. 11 (23) Listopada 1868 roku.

Z BERLINA		śrądną	placą
Bilety Banku Rosyjskiego.			83 1/2
Weksle na Warszawę			83 1/2
„ „ Petersburg 3 tygodn.			92 1/2
„ „ „ 3 miesięczny			91 1/2
„ „ Londyn 3			—
„ „ Paryż 2			—
„ „ Hamburg 2			—
„ „ Wiedeń 2			—
Listy Zastawne 4%			66 1/2
Listy Likwidacyjne			56 1/2
Obligacje Skarbowe 4%			66 1/2
Koleje krajowe			82 1/2
Akcie Drogi Żel. Terespolskiej			82 1/2
Obligacje Drogi Żelaznej Terespolskiej			78 1/2
Akcie drogi Warszaw. Wiedeń. 1ej			69 1/2
Akcie Drogi Żel. Warsz.-Bydgoskiej			61 1/2
Nowa pożyczka promowa 1-om			11 1/2
„ 2-om			54 1/2
Żyto na targu			54 1/2
„ „ „ dostawę			54 1/2
Z WIEDNIA.			
Weksle na Londyn			117
„ „ Hamburg			68 40
„ „ Paryż			46 40
Pożyczka Narodowa			64 10
5% Metaliki			55 93
Akcie Banku Kredytowego			233 40
Z PARYŻA.			
Renta 3%			71 70
Renta Włoska			56 70
Akcie Kredytu Ruchomego			498
Z LONDYNU			
3% Papiery (Consols)			94 1/2

